

**בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.**

בית נאמן

יום ראשון, ט' בשבט התשס"ז

נושאי השיעור:

ניתן לשמוע
את שיעוריו של
מרן דצוק"ל
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו בית נאמן':
079-9270505

"יכוין לבו וכל מעשיו כולם לדעת את השם ברוך הוא"

א. "לדעת את ה' ברוך הוא". **ב.** "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". **ג.** עושר זה אושר! זה לא אושר. **ד.** לתת מעשר כספים בדעת ובתבונה. **ה.** אל תקנא בעשירים ממך ואל תקנה למעלה מיכולתך. **ו.** אל תלך אחר טעם האוכל אלא אחר הבריות.

שלושים מעלות אדם קפוא!²

“שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה”

ב. תתבונן בכריאה, אתה רואה אותה בחכמה ובתבונה. כל מה שמדברים הכופרים כביכול איך הבריאה נעשית מאליה, הם פשוט משוגעים ומטורפים וחסרי דעת. זה כמו שאדם אומר שאדם חי אין לו נשמה. איך אתה חי עם הגוף שלך? הוא אומר: מה, הגוף שלי לא יכול לחיות?! אז בא רבי אמנון יצחק שיחיה ואמר: תחתוך את היד של בן אדם, היד הזאת מרגישה משהו? מה חסר בה? לא חסר בה כלום. שום דבר. חסר בה נשמה. כשחתכת אותה, היא נותקה מהמקום שלה. **הם מנתקים את עצמם מהמקור שלהם – מבורא עולם.** עושים כל מיני חכמות של הבל וריק, "אלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים"³ (קהלת ז', כ"ט). **תסתכל על העולם ותבין.** "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" (ישעיה מ', כ"ו). נפוליון⁴ ישב פעם עם כל הפרופסורים והפילוסופים שלו, אמרו לו: אפשר שהעולם נברא ככה מאליו. התפוצץ משהו במוח שלהם ויצא העולם... אמר להם: **רבותי, והנקודות הקטנות האלה (של הכוכבים בשמים) מה הם? מי ברא אותם? מי תלה אותם? שתקו כולם.** בהזדמנות אחרת אמר להם: **והעם הזה שאלפיים שנה נודד ונידח, ועדיין הוא עם, עדיין הוא מאוחד, עדיין כל העולם יודע שהלילה הזה הוא י' שבט, מה זה? "ואתם עדי נאום ה' ואני א-ל".** ככה כתוב בפסוק בישעיה (מ"ג, י"ב). והשאלה הראשונה שלו כתובה גם כן בישעיה (מ', כ"ו): **"שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה".** אתם יודעים כמה תאוונות יש בכדור הארץ בכל יום? עשרות

2. ולא רק שמה, גם בנורבגיה שקצת קרובה לשם, יש חודשיים בשנה שהם יום, וחודשיים בשנה לילה. את זה כותב תפארת ישראל. זה **רבי ישראל ליפשיץ**, יו של פירוש על המשניות. תתקראו אותו, תלמדו. תקראו את ההקדמה שם ותראו איך הרב הזה היה אוהב ללמוד. **איך** **ההוא נפטר עם ספר המשניות בידו, כשהוא כותב עוד חידושים ועוד הערות. עד יומו האחרון בלא אז ספר המשנה מיד!** ובסוף פרק ראשון במסכת ברכות הוא מספר על נורבגיה, ואין לאפשר לשמור שם שבת. הרי יש שם חודשיים יום, אז הוא אמר לשמור על פי השעון. **הרב** **עובדיה** (שיחיה) מספר שאנשים שהולכים לשחוט במקומות כאלה, מה הם עושים? נכנסים בתוך הפרז'יד לשחוט... למה נכנסים בפרז'יד? כי שם קר מאוד, אי אפשר להרגיש כלום. בפרז'יד יש מינוס ארבע מתחת לאפס, אבל בחוץ יש מינוס שלושים! איך אפשר? בחוץ קופאים, נעשים קרח.

3. [מִרְן רִבְנוּ וְצִ"חַ שָׁאֵל אֶת הַבְּחֻרִים לְמִקְוֵה הַפְּסוּקָה, וְלֹא יִדְעוּ לְהַשִּׁיב, וְאָמַר לָהֶם:] **צִירִי כַל יוֹשִׁים לְקַרְוֹת פֶּרֶק תֵּן"ף חֲמֵשׁ דְּקוֹת. כְּדֹאִי לָכֶם.** בְּחֹרֶר שְׁלֵנוּ הֵלֶךְ לְבֵית שְׁמַעִיָּה, אָמְרוּ לוֹ: מָה אַתָּה יוֹדֵיעַ? קְצוֹת הַחוּשׁוֹן? אַתָּה לֹא יוֹדֵיעַ. נְתִיבוֹת הַמִּשְׁפָּט? אַתָּה לֹא יוֹדֵיעַ. הֵרֵב שְׁקוּף? אַתָּה לֹא יוֹדֵיעַ. הֵרֵב טְרוּפִי אַתָּה לֹא יוֹדֵיעַ. אָמַר לָהֶם: אֲנִי יוֹדֵיעַ בְּבֹא בִּתְרָא. הִתְחִילוּ לְשֹׂאֵל אוֹתוֹ שְׂתִים שְׁלוֹשׁ, הִתְחִיל לִשְׁעֹה אֶת הַמִּגְשִׁיחִים... זֶה דָּף קֵט וְזֶה דָּף צֹז. אָמְרוּ לוֹ: מָהֵר, מָהֵר, תִּיכְנֵס אֲלֵינוּ... אוֹתוֹ דָּבָר תּוֹכֵל לַעֲשׂוֹת בְּתֵנ"ף. תִּפְשׁוּ אִיזָה פְּרוֹפּוֹסֵר אַחַד כִּיזָה **מִכְשָׁמוּ** וְעֵלְיָה גְבוּהַ מִכָּל הַקֵּמָ" (ע"פ ש"ט ב'). ...תֹּאמַר לוֹ: תֵּנִי, מָה אַתָּה יוֹדֵיעַ, אִיזָה תְּבַרַח הַפְּסוּקָה הַזֶּה? הֲרֹא לֹא יוֹדֵיעַ. **כְּדֹאִי לָכֶם לְלִמּוֹת תֵּן"ף חֲמֵשׁ דְּקוֹת בְּיוֹם, זֶה לֹא נֹרָא.** כֹּמֶה פְּעָמִים אֵדָם מִבְּזָז הֲרֵבָה [זְמַן].

4. שמעת על נפוליון? הוא היה קיסר גדול מאד לפני מאתים שנה, הוא היה בצרפת - בפריז, וכבש כמעט את כל העולם. בא לרוסיה ושם הוא נפל מהקור של רוסיה. אומרים שהוא נלחם בכל הגנרלים, לא עגנר לחורף לא יכול להילחם... ברוסיה יש שם "גנרל שונקרא" "גנרל חורף".

“לדעת את ה' ברוך הוא”

1 הַלְכוּת דְּעוּת פ"ג ה"ב. **צריך האדם שיכין לבו וכל מעשיו כולם לדעת את השם ברוך הוא בלבד.** איך אפשר לדעת את ה'? [אחד הבחורים אמר: לאהוב אותו. ואמר לו מרן:] **הרמב"ם** אמר "לדעת", לא "לאהוב". מישוהו יכול לדעת מיהו ה'? את מהותו אי אפשר לדעת. אלא הכוונה להכיר אותו ולהבין. **כל דבר ודבר שאתה מסתכל בבריאה ואתה עושה - אתה עושה לכבודו.** למשל, מסופר על החזון איש ע"ה שפעם הסתכל על פרח במשך חצי שעה! אמרו לו: מה הרב מסתכל? אמר להם: **באיזו חכמה ותבונה הוא עשוי.** פעם הרב שך ע"ה הסביר לבחורים חילוניים שבאו מקיבוץ, אמר להם: **תסתכלו על התפוז. בתוכו יש פלחים מסודרים להפליא, כל פלח יש בו גרעין או אין בו גרעין, ויש שם מיץ של התפוז, יש שם עטיפה, והכל מסודר להפליא. זה טבעי?! זה בא מאליו?! או תסתכל על אשכול של ענבים. או תסתכל על עצמך, אתם יודעים למה יש לנו גבות עינים על גבי העינים? שהזיעה לא תפול בעין. אתם יודעים למה את העינים אפשר לסגור אותם בין רגע? הרי את האוזן אתה לא יכול לסגור בין רגע. כי אם יכנס לעינים איזה עפר או איזה דבר, יכול אדם להתעורר. אבל עכשיו אם קרה משהו, תסגור את העינים. אתה לא צריך אפילו מכשיר לסגור את העינים. אתם יודעים למה ה' ברא כשאדם הולך לשירותים, הכל יוצא מאחורה ולא מקדימה? יש טעם על פי הסוד, אבל יש טעם פשוט. אם אדם אוכל ואחר כך הוא רואה מה הוא מוציא, ימאס לו האוכל. יאמר: הנה אכלתי, תראה מה שיצא מהאוכל. אבל ככה אדם לא רואה. הכל בחכמה. הכל בתבונה, הכל בשכל. השעות של יום ולילה הם עשויים לפי הגוף שלנו. או יותר נכון שהגוף עשוי לפי השעות האלה. בתחילת הלילה לומדים קצת, אוכלים קצת, הולכים לנוח, נחים שמונה שעות. כשאתה קם בבוקר אתה קם רענן. אם היינו למשל גרים בלבנה (כמו שיש הרבה חולמים לגור בלבנה...) היינו כחולמים - תהלים קכ"ו א'. מה יש שם אתם יודעים? ארבעה עשר יום - יום, וארבעה עשר יום - לילה. חצי החודש זה יום, וחצי החודש לילה. איזה טעם היה לנו? אתה קם, אתה לא יודע איזה יום היום הזה, יום ראשון או יום שני? הכל יום יום בלי סוף, ואחר כך לילה לילה, חושך ואפילה. אתם יודעים שיש מקום כזה בכדור הארץ? בקוטב הצפוני והקוטב הדרומי, ששה חדשים יום וששה חדשים לילה. למה אנחנו לא גרים שם? נכון זה יפה, בששה חודשים של לילה פטורים מלימוד... "הרב, עדיין חושך, עוד לא עלה השחר"... "לא שלחני כי עוד לא עלה השחר" (ע"פ בראשית ל"ב, כ"ז). למה אנחנו לא גרים שם, אתם יודעים למה? כי אי אפשר לחיות ככה. ה' עשה שבמקומות המשוונים האלה אי אפשר לגור. פעם מישוהו היה באיזה מקום שם, ושכחו איזה חתיכת בשר. אחרי שנה חזרו לשם, ועדיין החתיכה טריה יותר. כמו מקפאי שם. למה? יש שם שלושים מעלות מתחת לאפס. אנחנו אומרים "כמה מעלות טובות למקום עלינו", ומי שיאמר "עלינו" זה לשון עליה. ופה "כמה מעלות ירדנו"...**

1. דרשה זו סביב דברי הרמב"ם בהלכות דעות ממסרה ע"י **מֶרֶן רִבְנֵנוּ הַגָּדוֹל זצ"ל** ה"כ מ"מ לתלמידי ישיבתנו הקדושה - ישיבה קטנה **ביום ראשון ט' בשבט התשס"ז**. בסוף הדרשה עבר רבנו לדבר על מונוט הרכ **מֶרֶן רִבִּי רַחֲמִים ח' חוּתֵהָ הַכֶּהֱן** ע"ה שבאותו לילה הייתה היילולה שלו, ודבריו הם יבואו בינו ובל"ן בזמנו בעלון שיופס לקראת הלילתו. תודתנו נתונה לקו **בֵּית נֶאֱמָל** שהצמיחה לנו דרשה זו ושכמה **הַמַּעֲרִכָה**.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם: 16:00	17:14	17:53
ת"א: 16:16	17:16	17:49
חיפה: 16:04	17:13	17:47
ב"ש: 16:18	17:17	17:51

וישיבת בית ונשיאת אשה.

מעשר כספים בדעת ובתבונה

ד. הרמב"ם היה צריך להוסיף עוד משהו, רק שלא כאן המקום שלו, **אם הרווחת כסף - תחפש למי לתת מעשר**. לא בקלות אדם נותן מעשר, כי אדם אומר: מה אכפת לי? הרווחתי עכשיו אלף שקל, ואני מעביר עכשיו מאה לעני פלוני. אבל לפעמים שבוע הבא אתה לא מרויח סכום כזה, והעני הזה התרגל. אז הוא יעשה לך "חור בראש"... אדוני, "וכפתור תחת שני הקנים ממנה, וכפתור תחת שני הקנים ממנה, וכפתור תחת שני הקנים ממנה" (שמות כ"ה, ל"ה) [זו מליצה על מי שחוזר על בקשה כמה פעמים]. כל שבוע יבקש "תן לי", "תן לי". אז מה תעשה? אתה נותן לבן אדם שזה חד פעמי. למשל, חתן וכלה. פעם אתה נותן חמשים, ופעם יש לך אפשרות לתת יותר, ואתה נותן מאה או נותן מאתיים. הוא לא יבוא לך עוד הפעם "תן לי", כי זה חד פעמי. אבל אם אתה נותן באופן קבוע, ויש בן אדם "נודניק", אין מה לעשות. אם קבלת הרבה כסף ואתה צריך לתת מעשר, תחפש אם יש בחור מהישיבה שצריך להתחתן, ומגיע לו כי זה קרוב אלינו - **"ומבשרך לא תתעלם"** (ישעיה נ"ח, ז) ותתן לו. **הקב"ה רוצה בן אדם שהוא מבין איך לתת את המעשרות שלו**. "אשרי משכיל אל דל" (תהלים מ"א ב). אדם לא יהיה "טמבל" שלא יתן כסף עד שיבקשו ממנו. לא, **יש אנשים שהם מתביישים, והוא לא אוכל יום-יומים-שלושה. עלול למות ברעב ואף אחד לא דואג לו. תסתכל על הילד, תסתכל על הבחור, תסתכל על הבן אדם**. לא עד שיבקש ממך. יש אנשים שמבקשים ממנו: תחתום לי בהמלצה. **אני חותם, אבל אני נותן גם משהו. אם אני חותם שכל מי שיתרום יהיה לו זכות גדולה, "וכל אשר יעשה יצליח". אני מאמין במה שאני כותב או לא? אם אני מאמין, אז גם אני רוצה שאני אצליח, אז אני נותן. ואם אני לא מאמין, אז למה שיאמינו לי? אם אני חותם: תשמע, אני מבקר אותך שכל מי שיתרום לך יהיה עשיר ובריא, אז גם אני רוצה כזו ברכה**. אז אני גם כן נותן. **אדם חייב לחשוב על הדבר הזה**.

ומאות תאונות. וכמה מכוניות יש בכדור הארץ? מליונים. וכמה כוכבים יש למעלה אתם יודעים? מליארד כפול מליארד ועוד! **שמעתם פעם על איזה תאונה שקרתה למעלה בכוכבים? משהו שמע? שיגיד. תאמרו: אולי באמת יש תאונות? אם היו תאונות, כדור הארץ היה מזדעזע. אין תאונות**. "עושה שלום במרומיו" (איוב כ"ה, ב), הוא עושה שם שלום. אף פעם אחד לא ייגע בגבול של השני מעולם. אם יש תאונות, זה מכוכב שביט. כוכב שביט כולו פירורים, זה כלום. זה לא כוכב אמתי. **צריך לראות, להסתכל בהכמה, וכשאדם עושה משהו, כל דבר יעשה רק למען ה' "כל פעל ה' למענהו"** (משלי ט"ז, ד).

עושר זה אושר?! זה לא אושר

ג. הרמב"ם ממשיך **ויהיה שבתו וקומו ודיבורו הכל לעומת זה הדבר. כיצד? כשישא ויתן או יעשה מלאכה ליטול שכר** - הוא מרויח כסף - **לא יהיה בלבו לקבוצ' ממון בלבד**. תאסוף כסף, תאסוף ותאסוף, עד שאחר כך יכתבו על קברו: "הבן אדם הזה אסף מליארד יורו"..." "בן פורת יוסף"..." אז מה? נותנים לו שיחיה מליארד שנה? שיחיה מאה שנה? שמונים שנה? פעם היה שוטה אחד שכל הזמן חושב רק על כסף, יום אחד בא כולו מופתע. על מה אתה מופתע? אמר לי: יש עשיר אחד גדול בקנה מידה עולמי, 'טדסון' נדמה לי, והוא מת בן שבעים וחמש. איך הוא מת? "קושיא עצומה", שאלה גדולה. מלאך המוות מפתח מהכסף שלו?... הוא מצפצף עליו ועל הכסף שלו. מה השאלה איך הוא מת?! הוא מת. הגיע זמנו הוא מת. בא מלאך המוות ולקח אותו. הוא חושב שמי שהוא עשיר שום מחלה לא תפגע בו ושום בעיה לא תפגע בו. יש הפוך. היה יהודי אחד בג'רבה, (מספר עליו רבי עמוס כהן בספר ויען עמוס, הוא כתב את השם שלו), יהודי עני, כל בוקר מתפלל לפני הנץ עם הפועלים מוקדם מאד. ומה העבודה שלו? הולך עשרים קילומטר לעיירות של הגוים⁷ וקונה משם מיני צמר. כולם רוכבים על החמור ומגיעים תוך חצי שעה, והוא הולך ברגל, לוקח לו שעתיים. אז הוא צריך לצאת מוקדם מוקדם, כי אחרת לא ימצא את הסחורה שלו, והוא חוזר אחר כך גם כן ברגל. אתם יודעים כמה שנים חי הבן אדם הזה? למעלה ממאה שנה! בא בסוף ימיו לארץ וראה נכדים ונינים וניני נינים⁸, והוא היה עני מרוד. כי אדרבא אותו שהלך ברגליו הוא בריא יותר. אז **מה אתה חושב שעושר זה אושר? זה לא אושר**. לכן בן אדם שיאסוף כסף, אתה יודע למה אני אוסף כסף? בוא אני אגיד לכם, [אומר הרמב"ם]: **אלא יעשה דברים הללו, כדי שימצא דברים שהגוף צריך להם מאכילה ושתייה**

5. את זה גילו אחרי שגילו את הטלסקופים הכי טובים. זה כתוב בגמרא בברכות (דף ל"ב ע"ב). מי שיש לו מחשב יבדוק, אבל אין מחשב [כיס] שיגיע למספר הזה. כי מליארד כפול מליארד זה שמונה עשרה ספרות. יש מחשב עם שמונה עשרה ספרות! אין מחשב כזה. אבל לי יש פטנט איך עושים, מורידים את האפסים. הגמרא אומרת שיש שלושים רהטון ושלושים גסטרא ושלושים ושלושים וכו', תעשה רק שלוש, ותזכור אפס ועוד אפס, ואתה מוצא מליארד כפול מליארד.

6. פעם אחת הראה לי צ"ק, אמר לי: אתה רואה, נתנו לי ש"ק על מליון ומאתים וחמשים אלף שקל! אתה רואה איזה ש"ק קיבלתי?! לא קנאת בו, **יש לי חידושים שלי שהם שוים יותר ממליון שקל יותר ממליון דולר**. אתה לא מעריך אותם? יש מי שיעריך אותם. בדורות הבאים יעריכו אותם.

7. בג'רבה יש שלוש מאות ששים וחמש ערים כמנין ימות החמה. ככה אמר לי פעם אבא ע"ה. אמרתי אולי זו גזמא. אחר כך ראיתי שזה נכון. ומתוך שלוש מאות ששים וחמש עיירות שיש באי ג'רבה, שתיים של יהודים - "חזרה כבירה וחזרה צגירה" - [הרובע הגדול והרובע הקטן] וזהו.

8. מפרסמים **שלב אולישיב** שיהיה בריא יש כבר ברית של בן הגינה שלו, והוא ראה ניני נינים בלי מודעות בעיתונים...

הישיבה ראה אמו
 ושנתיים לזכרה
 של הרבנית האהובה
 מרים נעמן ע"ה
 בואי לרחוץ של

ערב ישועות גדול

הרבנית
אביבה ברדא חו"י
 הרבנית
רחל מאוז חו"י
 בתה הבכורה
 של הרבנית ע"ה
 המנהלת הרוחנית
 הרבנית
ניטי שמידע חו"י

נהנה מסאנל עוצמתי
 ומעורר האשרה
 עם תלמידותיה
 המשיגות דרכה

הרבנית
קרן קסא חו"י
 הרבנית
מאיה אלזש חו"י
 הרבנית
נפית בניסטי חו"י ועד...

הנרת במרה של מצנת מרגשת -
 מילה בתמיכת משרדית האשרה מרה חיה
 של הרבנית מרים נעמן ע"ה

19:00
 3.12.25

בילוי של האמנות והקסם
רחל דבורה
 הנביאה 12
 אסקולן

בילוי של האמנות והקסם
שני אחרות חו"י

ליבנת בן ישי חו"י

בר סנצ'ו | סטודנט אמנים | קבלת עול מלכות שמים

תהילת תכלית
 מצוות ציצית בשלמות!

מרן שר התורה הגר"ח שליט"א
 הורה לח"א בזה"ל: (מוסרט) "או איר האלט או איר
 ווייסט ברור, זענט איר מחויב צו עס אנצוטאן"
 (אם אתה אווחו שזה ברור, אז אתה מחויב ללבושו).
 גב. לאחרים השואלים הורה באופן שונה

עדיין מסתפק? **מקשר ספר וקשר דאס סיסטם אנהאט!**
 ס. סגל - ס. סגל חברים

0799-1000-65

זוכרתם
 1978 - 1979

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** בעלון טובה תחיל בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

מה אתה אוכל טעים? זה זבל, מה אתה אוכל¹⁰!?

אתה מרויח כסף, תחשוב איך תכלכל דברך במשפט.

סכרת - לימונים, מרגוע

ז. יש דברים שמותר לאכול, כמו תפוחים חמוצים וכדומה - גרנד כזה. אמר לי ר' יונתן מאוזן (שיחיה) מצפת (גם לו יש סכרת, יש לנו אותה תורשתית את הסכרת הזאת) שאמר לו רופא רוסי לפני שלושים שנה (ואולי יותר, הוא סיפר לי את זה לפני שנתיים. אז גלד לפני שלושים ושנים שנה): תשמע, תאכל לימונים. כל יום אוכל שניים, לימון וחצי או שני לימונים. מחלק אותם לחצאין, כל ארוחה אוכל חצי לימון. ועוד משהו אמר שצריכים להיות רגועים. **אסור לבן אדם להיות כל הזמן תוסס וצוקק וכועס וגועש.** "יתגעש ותרעש הארץ" (שמואל ב' כ"ב, ח). **תהיה רגוע.** אני לא מדבר על סוכר נעורים, זה משהו אחר לגמרי, אלא על סוכר שבא בגיל מבוגר. תהיה רגוע. אמרתי לו: מה אני אעשה שאני אזכור את זה? יש לי בעיה, כל דבר אני שוכח. צריך לקחת פסוק. כתוב: "ויחלום והנה סלם מוצב ארצה" (בראשית כ"ח י"ב), הסמך של סלם זה סכרת, הלמ"ד לימונים, והמ"ם מרגוע. **תהיה רגוע, אל תשתגע, על מה אתה כועס? על שטויות והבלים! "הוא עשה לי" כשאתה כועס, הדבר הזה שנשבר יחזור להיות מתוקן! לא יחזור. נשפר? נשבר? כפרה. טוב, אין מה לעשות. תגיד כפרה ותהיה רגוע, ותיזהר פעם הבאה שלא יהיה ככה. אדם חייב לכלכל את חייו, כי חבל על החיים.** אדם יושב כמו אבן בר מינן מונח בבית חולים, ואחר כך אומרים לו: הוי מסכן, מה שלומך סבא? סבאלה מה שלומך? איך אתה מרגיש? ... בשביל מה אתה צריך את זה?! **תשמור על הבריאות שלך. תלמד עוד, ותעשה עוד.** תראה את הרב עובדיה שיחיה. אמרו לו: נכון שהרב כותב [עכשיו בשבט התשס"ז] ספר על הלכות ברכות? אמר להם: "כבר בדפוס". מתי גמר [חזון עובדיה] חנוכה? לפני חודשיים-שלושה, וכבר מוציא עוד ספר. כל הזמן לא מאבד רגע.

מ-9 עד 2 זה חמש שעות = 18,000 שניות

ח. פעם שאל אותו שמעון פרס (זה המבוגר שיהיה בריא, בעל "מזרח תיכון חדש", ובעל כל החזונות וכל הדמיונות... "חזון ישעיה", "חזון ירמיה", "חזון עובדיה" "חזון שמעון"...) אמר לו: הרב, מתי אתה כותב הספרים שלך? אני רוצה לכתוב תולדות חיים - כן, הם חשובים מאד ... ועדיין לא כתבתי. מתי אני אכתוב? אמר לו: בוא אני אגיד לך עצה פשוטה. **בשעה תשע אף אחד לא מפרע, הטלפון מנותק או שהם לא יודעים את מספר הטלפון. זה הכי טוב. כל לילה מתשע עד שתיים זה חמש שעות!** אתה יודע מה זה חמש שעות? כמה דקות יש בחמש שעות? שלוש מאות. כמה שניות יש בחמש שעות? שלוש מאות כפול ששים - שמונה עשר אלף שניות¹¹. "סביב שמונה עשר אלף". זה פסוק אחרון של ספר יחזקאל (מ"ח, ל"ה). קוראים את זה בליל שבועות

"אכול דבש הרבות לא טוב"

ט. אז תשמע מה שאומר הרמב"ם: **אלא יאכל דברים המועילים לגוף אם מרים אם מתוקים** - אפילו אם הם מרים תאכל אותם. **ולא יאכל דברים הרעים לגוף אף על פי שהם מתוקים לחיץ.** מאיפה אני יודע אם הם טובים או לא? הרמב"ם ממשיך: **כיצד? מי שהיה בשרו חם, לא יאכל בשר ולא דבש ולא ישתה יין. כענין שאמר שלמה דרך משל "אכול דבש הרבות לא טוב"** (משלי כ"ה, כ"ז) כלומר שלמה לא דיבר על דבש שלנו, שלמה דיבר על דברים של סודות התורה. **"אכול דבש הרבות לא טוב וחקר כבודם כבוד". כשאדם מעמיק יותר מדאי בקבלה זה מסוכן¹².** אז שלמה דיבר בדרך משל, והרמב"ם לוקח אותו

10. פעם היינו באיזה מקום, ואחר כך הביאו גלדיה. ואני יש לי יצר הרע. אתם חושבים שבן אדם אין לו יצר הרע?! גם לדוד המלך היה יצר הרע. כתוב בתהלים (ק"ט כ"ב) "ולבי חלל בקרבי". ואמרו חכמים (ע"ז דף ד' ע"ב) מה זה "חלל בקרבי"? שדוד המלך הרג את היצר הרע שלו. איך נדע שהרג? אולי אין לו בכלל? אלא אם הפסוק אמר "חלל" בקמץ קמץ הכוונה שהוא מת, אבל כתוב "חלל" בקמץ פתח והכוונה שהוא נהרג. "חלל" זה פועל - לבי נהרג, התאנה נהרגה. נלחמתי בה עד שהרגתי אותה. ואיך אני אלאחם בגלדיה? **אני אומר שהגלדיה יש בה יצר הרע? יש בה מלאך המות? מה אני אעשה?** נזכרתי פתאום שהיה איזה רופא שכתב ספר (אני לא מכיר את הספר, אני יודע רק את השם שלו) על הסכרת, ושמו של הספר: "המות הלבן". אז הוא הולך עם הגלדיה, ואני אומר בלבי: "המות הלבן". "פה המות הלבן הולך", "המות הלבן הולך", "המות הלבן הולך". יהי מבורך... הגיע אלי, אמרתי לו: לא, לא, אני לא אוכל. כולם טעמו מ"החיים הלבנים" שלהם... אמרו: "לא טעים"... ברוך ה', **גם לא טעים וגם לא הזקתי את עצמי.** שוחרתי מזה. **אדם רוצה לאכול דברים מתוקים, תאכל רק פירות במדה. אל תאכל יותר מדאי.** תיזהר מאד מזה.

11. אני אגיד לכם איך מחשבים. אמרנו שלוש מאות כפול ששים, כמה אפסים יש בשלוש מאות? שני אפסים. כמה אפסים יש בששים? אחד. תרשום אפס אפס ועוד אפס זה שלושה אפסים, שלוש כפול שש זה שמונה עשר - שמונה עשר אלף.

12. היו פעם בחורים בישיבה - כבר אין לנו בחורים מהסוג הזה - שלומדים ליקוטי מוהר"ן

אל תקנא ואל תקנה

ה. "אכילה ושתייה ושיבת בית" - תוכל לקנות דירה. **אם אין לך כסף לקנות דירה, אל תקנה. אל תקנא באחרים.** אני ראיתי אנשים שקנאו בבני המשפחה שלהם, וקנו קוטג'. אתם יודעים מה זה קוטג'? שלש קומות. קומה אחת אוכלים בה, קומה אחת ישנים בה, וקומה אחת יש בה שירותים. כמו התיבה של נח... "תחתיים ושניים ושלישים תעשה" (בראשית ו', ט"ז). ככה הם קנו. אחר כך בעוונות נפלו ממדרגתם ופשטו את הרגל, ואין להם מה לאכול. באו פעם הביתה, וראו איך אנחנו זורקים שאריות של אוכל. אמרו: למה אתם זורקים שאריות? אנחנו אוכלים את זה! ולנו אין קוטג'. ואם אני רוצה לקנות קוטג', אתם יודעים מה אני עושה? אני הולך למכולת, לוקח קוטג' עם כפית ואני אוכל קוטג'... **מי אמר שקוטג' צריך להיות עם שלש קומות? וכי כשיהיה שלש קומות, מה יהיה לי אחר כך? "צא מזה משהו? רק שאני כל הזמן דואג למשכנתא אלפיים ושבע מאות שקל, אלפיים ושבע מאות שקל? לא, אני רוצה משכנתא של חמש מאות שקל, משכנתא של מאה שקל. אני רגוע, אני שלי, אני לומד תורה כשאני רגוע. למה אני אלמד תורה, ואני כל הזמן דואג ודואג ודואג? כתוב בגמרא (סנהדרין דף ק"ע"ב) "תורתו של דואג אינה אלא מן השפה ולחוץ".** אדם שלומד תורה והוא דואג, הוא לא יכול ללמוד. הוא חושב: רגע, היום שלחתי את הילדה לקנות משהו, ואמר לה בעל המכולת: שלשה חדשים לא שילמתם, אני לא מוכן לתת לכם בהקפה. והיא חוזרת הביתה בוכה לאמה: אין מה לעשות, לא נותנים לנו חלב. אין להם חלב. יש גם כאלה. תדעו לכם שיש כאלה. **ולמה זה קורה? מהרדיפה המופרזת אחר הממון, ואחרי "להשוויץ".** אתם יודעים מה זה "להשוויץ"? להיות בשוויץ... פירושו בית יפה ומפואר, ענייבה מזהב, עשרים כובעים, אחד עם שושנה ואחד עם "שושנת יעקב צהלה ושמחה"... **הכל הבל הבלים. הכל שטויות. הרמב"ם אומר "לישיבת בית ולנשיאת אשה", הוא צריך כסף לחתונה - מגיע לו.**

אל תלך אחר הטעם

ו. **וכן שיאכל וישתה וכו', לא יחשוב לעשות דברים האלה כדי ליהנות בלבד, עד שנמצא שאינו אוכל ושותה אלא המתוק לחיץ וכו', אלא שישים על לבו שיאכל וישתה כדי להברות גופו ואיבריו בלבד.** כשאתה אוכל דבר, צריך לדעת האם האוכל הזה מבריא אותך או שהוא רק טעים. יש ביטוי באנגלית שנקרא "ג'אנק פוד". אתם יודעים קצת אנגלית? מה זה "ג'אנק פוד"? אוכל זבל. "ג'אנק" כנראה זבל, ו"פוד" זה אוכל¹³. זה לא שווה כלום. מה עושים אנשים? אדם בר מינן חולה סוכרת. אני חולה סוכרת, ולפעמים אתה הולך לאיזו שמחה או לאיזה מקום. אחרי גמר האוכל מביאים גלדיה, והגלדיה הזאת היא פרוה אל תדאג, כולם אוכלים, איזה יופי. ממש כמו אליהו הנביא. **גלדיה גימטריא אליהו הנביא...** אתה אוכל גלדיה איזה טעם יש בה, ממש טעם גן עדן. ואני יודע שמהגלדיה הזאת אחרי שאני אטעם ממנה קצת, העיניים מתחילות לכאוב, ואחר כך הסוכר עולה. וכשהסוכר עולה זה מסוכן. מגיעים בר מינן לגיל שצריכים לעשות כל הזמן זריקות. הרב עובדיה (שיחיה) ככה עושה פעמיים או שלש ביום. היה רב אחר שהיה מקובל, והיו אומרים לו: הסוכר מזיק לך. אבל הוא לא יכול בלי זה. כל הזמן אומר: תביא עוד עוגיה, תביא חלקום, והוא בשקט סוגר את העיניים, ואומר: אני לא אוכל חלקום, אני אוכל דבר טוב... בסוף הלכו לו העיניים! איך כתוב בשופטים (ט', ט"ז)? "הלוח הלכו העצים למשוח עליהם מלך". במלה 'העצים' אם נחלק את ה-צ' לשניים, מה יצא? "הלוח הלכו העיניים" ... הלכו, נגמרו. אחר כך גם כשהוא אוכל, צריך לעשות זריקות, וזה כואב לו. אז אמרו לי שככה היה עושה, לוקח את הזריקה ואומר לעצמו: **"אף טוב לישראל"** (תהלים ע"ג, א'). **אֵיָה, תביא עוד חלקום. אסור לעשות את זה. תהיה חכם, אל תלך אחרי הטעם, זה לא שווה כלום.** תראה איך הרמב"ם כותב על מי שעושה דבר כזה: **לא יאכל כל שהחין מתאוה ככלב וחמור. אדם שאוכל דבר שהוא מזיק לו הוא לא בן אדם!** כי בן אדם צריך לדעת אם זה מזיק לך,

9. פעם הלכנו לאיזה רופא שפעם אחת ריפא איזו אשה, קראו לה 'שרה בן חמו', הגיעה לה המחלה הידועה. כל הרופאים התייאשו ממנה, והוא נתן לה שיטה של דיאטה איך לאכול ואין זה וכו', והתרפאה. אחר כך כתבה ספר. ואחרי שכתבה ספר, הביאה ילדים, וכולם הלכו בשיטה הזאת. יש לה איזה מקום כזה. אבל הוא ריפא פעם אחת אשה אחת, איני יודע עוד כמה התרפאו בשיטה שלו, אבל יש הרבה חסידים של השיטה שלו. פעם הלכנו אליו [על המחלה של הרבנית]. אמר לנו: זה מגיע לכם! מגיע! למה מגיע? אמר: אתם אוכלים ג'אנק פוד. לא אכלתי אף פעם ג'אנק פוד, מה זה 'ג'אנק פוד' זה מכשיר? לא שמעתי ג'אנק פוד, הרב מחפוד אני שומע, ג'אנק פוד לא שמעתי... אמר לי: הכוונה "אוכל זבל".

בדרך פשט, שלא תאכל הרבה דבש. ושותה מי העולשין אף על פי שהוא מר. שנמצא אוכל ושותה דרך רפואה בלבד כדי שיבריא ויעמוד שלם. הואיל ואי אפשר לאדם לחיות אלא באכילה ושתיה.

אותי ביום שביעי של פסח, כתוב: "המאור הגדול ע"ק". מה זה ע"ק? לא ידעתי. אמרתי לו: ע"ק? מחילה מכבוד זה עתיקא קדישא. אמר לי: מאיפה אני יודע? אבל צריכים לדעת מה זה ע"ק, מה זה ז"א, מה זה א"א. אבל לא צריך לפרסם בראש כל חוצות: "אתה יודע, אני יודע כל הראשי תיבות של הקבלה, יודע ראשי תיבות וסופי תיבות..." אבל אתה מבין משהו?!!... לא העיקר שאתה מבין ראשי תיבות.

מדוע לא סידר רבנו הקדוש מסכת חנוכה?

מספרו הבהיר של מרן רבנו הגדול זצ"ל - קובץ מאמרים ח"ב (עמוד ק"ד)

ועי"ל עפ"מ"ש הרמב"ם בפירוש המשניות (פ"ד דמנחות) הטעם שלא סידר רבי במשנה דיני הציצית והתפלין והמזוזה וכו', לפי שהיו דברים מפורסמים בזמן חיבור המשנה, והיו ענינים ידועים ונהוגים בידי כל העם פרט וכלל, ואין ענין מהם נפלא (נסתר ונעלם) משום אדם, ועל כן לא ראה לדבר בהם, כמו שלא הסדיר נוסח התפלה ואיך יתנהג שליח צבור לפי שהיה מפורסם וכו'. ע"ש. ומינה להלכות חנוכה כי מעטים המה ונער יספרם וידועים להמוני העם, וגם מחלוקות ב"ש וב"ה אם מוסיף והולך או פוחת והולך היו נהוגים והולכים עד אחרי החורבן, כנראה מעדות רבי יוחנן (בשבת דף כ"א ע"ב) על שני זקנים שהיו בצידן אחד עשה כב"ש ואחד עשה כב"ה וכו', ורוב העם עשו כפי עיקר הדין נר איש וביתו, ולכן עזב רבי מלחבר מסכת בענין זה והשאיר עולם כמנהגו נוהג, איש למשפחותיו על בית אבותיו.

ומצאתי בס"ד בירושלמי מגלה (פ"ב סוף ה"ד): "זכרם לא יסוף מזרעם", מכאן קבעו לה חכמים מסכת. ופירש הרב קרבן העדה, מכאן סמכו חכמים שקבעו לה מסכת בפני עצמה שיהיו ילמדו בה תמיד (ומ"ש הפני משה שם מסכת כמו סמכת, שמכאן סמכו לומר שמבטלין ת"ת למקרא מגלה וכו'. ע"ש. במכילת הוא חוץ מהפשט. וכמדומה שכן דרכו ז"ל בכמה מקומות לפרש את הירושלמי על פי דברי הבבלי ומקרב את הרחוקים בזרוע). ולפי"ז נחה שקטה כל הארץ, דמסכת דמאי עירובין

הסורי בצירוף תרגום עברי ותרגום אשכנזי מאת יהודה ליב בן זאב, והוא הוא שהטעה את העולם בהוסיפו בשני תרגומיו הנ"ל (בפכ"ה פסוק ה') את המאמר שהובא באגדת ירושלמי סוף ברכות, ואחרי גרורו רבים וביניהם הרב מרגליות זצ"ל. עכ"ת. וכן מה שאמרו בתיקוני זוהר (תיקון י"ט) כמה דאת אמר ונותנים רשות זה לזה, ובתיקון כ"א דא הוא דכתיב תקע בשופר גדול לחרותנו, וברעיא מהימנא פרשת פינחס (דף ר"ח ע"ב, ודף ר"א ע"א) דא הוא דכתיב קדושה לך ישלשו, ושם (דף ר"ח ע"א) והא כתיב ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע. וכל זה בעבור שנוסחי התפלה היו כתובים לפנינו מימות אנשי כנסת הגדולה, נחשבים אצלם ככל מקרא קדש. עכ"ת. ונ"ע בניצוצי זהר פרשת בראשית דף ל"ד ע"א אות ה'). ועיין במדרש רבה פרשת אמור (פרשה ל' אות ג') ברוח השיבו כמה דאת אמר משיב הרוח. וכתב הרב מתנת כהונה שם שמביא ראיה ממטבע שטבעו חכמים בתפלה משיב הרוח ומוריד הגשם. וכן לקמן סוף הסדר יחליץ יניח כמה דאת אמר רצה והחליצנו (ואינו שם, אלא בסוף פרשת בהר פל"ד אות ט"ו. ונ"ע שלפנינו גירסא אחרת). וכן פירש רש"י בחומש ריש פרשת בחקותי מכאן שהשלום שקול כנגד הכל שנאמר עושה שלום ובורא את הכל וכו', שאינו כן במקרא (ישעיה מ"ה ז') אלא מביא ראיה ממטבע התפלה. ע"ש. ודלא כרו"ה בספר הבנת המקרא פרשת בחקותי שם). ובזה איתנה לי מה שכתב הרמב"ם (פ"י מהלכות מתנות עניים ה"ג) והקב"ה קרוב לשועת עניים שנאמר שועת עניים אתה תשמע, והעתיקו הטור (ביו"ד סי' רמ"א). והעירו שם בגליון שלא נמצא כן במקרא אלא דומה לו באיוב (ל"ד כ"ח) וצעקת עניים ישמע. ע"ש. ובאמת דהרמב"ם נקט נוסח התפלה בנשמת כל חי, ושייך על זה לשון "שנאמר" כנ"ל. וגדולה מזו מצינו בב"ר (פג"ג אות ז') נתרנת כתיב כמה דאת אמר ונתור ככיה ושיניה דקיסר, וכיוון לסיפור המובא בגמ' חולין (דף ג"ט ע"ב). ע"ש. ועי' בס' קרני רמים פרשת ויצא (עמוד קד). וחכם אחד העיר עוד מדברי התוס' ברכות (דף כ"ב ע"ב) בד"ה נשים וכו' משום דכתיב על ברייתך שחתמת בבשרנו. ע"ש. והוא נוסח בהמ"ז ונקטו דכתיב. ונ"ע בתקוני זוהר תקון שבעין (דף קל"ה סע"ב) כמה דאת אמר וצאצאיו חתם באות ברית קדש. ע"ש. והוא נוסח ברכת המילה. ובמגיד משרים למרן ז"ל (סוף פרשת בראשית): כמה דאת אמר אשרי מי שראה פניו בחלום. ע"ש. והוא פיוט שאומרים במוצ"ש. [ובא"ת טבת תשע"ה (עמ' תעה) הביא בשם הגר"ח קנייבסקי בספר דרך אמונה שהגיה ברמב"ם ה"ל מתנות עניים הנ"ל: וצעקת עניים ישמע. והוא פסוק באיוב (ל"ד כ"ח). עכ"ל. ובאמת נהגה זו מקורה בגליון הרמב"ם דפוס ווילנא. והנכון כמ"ש בס"ד שכוונת הרמב"ם לנוסח נשמת כל חי, וכמ"ש ג"כ הגר"ח חירארי (שליט"א) בשו"ת שער שמעון אחד (ח"ד סי' י"ב) שהובא בדברי הה"כ נ"כ שם. ותו לא מידלי].

[שלא כהוגן ובצורה לא נכונה] ומתחילים להשתגע. קמים בחצות הלילה, באחת בלילה, [ויהי בחצי הלילה] (שמות י"ב, כ"ט), הולכים להרים ולגבעות, יש שמה כלבים נובחים, והם אומרים: "נח נחמ נחמן הצילני..." השתגעתי? תלמד מוסר של הרמב"ם, אל תהיה משוגע, אל תהיה מבוהל. או אדם רוצה שלא יאבד דקה, גם כשהוא בכביש לוקח ספר. עובר כביש ובידו ספר... אוי ואבוי לו אם יפגע בו חס וחלילה אוטו. שוה משהו השגוען שלך? תעשה כל דבר בחכמה. אז "אכול דבש הרבות לא טוב" - להרבות הרבה בקבלה ובספירות ודברים כאלה זה לא טוב. אבל מעט - "וחקר כבודם כבוד". תבין בן איש חי, תבין ראשי תיבות, זה הכל. פעם הייתי במושב שרשרת, ורבי נסים כהן ע"ה (רב המושב) אמר לי: מישוהו שאל

כסליו התשנ"ו

שאלה: מדוע לא סידר רבנו הקדוש במשנה מסכת חנוכה, כמו שסידר מסכת מגילה ועירובין וידים, שהם מצוות דרבנן? [ולחג השבועות יש מסכת ביצה שכוללת הלכות יום טוב, ואין ביניהם דינים מיוחדים לחג השבועות. אבל דיני חנוכה ופרטיה אינם מוזכרים במשנה אלא בברייתא].

תשובה: יש נותנים טעם בשם הגאון הרב חתם סופר ז"ל (והובא בס' טעמי המנהגים סי' תתמ"ז), שלפי שרבי היה מזרע הלל מבית דוד נקט ליה בלביה ח"ו על החשמונאים שתפסו את המלוכה שלא כדין (וכמ"ש הרמב"ן בפרשת ויחי בפסוק לא יסור שבט מיהודה), ולכן נשמטה מחיבורו מסכת חנוכה. עד כאן. ואני אומר לאו מר בריה דרבינא חתים עלה, וחלילה להאמין בזה, שהרי נזכרה חנוכה במשנה (ב"ק דף ס"ב ע"ב) רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור (וכן נזכרה עוד במסכת בכורים פ"א מ"ו ובראש השנה פ"א מ"ג ובמגילה פ"ג מ"ד ומ"ו). וכן נחלקו בדיני חנוכה בית שמאי ובית הלל אם פוחת והולך או מוסיף והולך. וכן ראיתי בחוברת אחת מחכמי דורנו שכתבו שלא יצאו דברים אלה מפי החת"ס מעולם. [וע"ע להרב יוסף באגד שליט"א במאמרו הנדפס באו"ת כסלו תשמ"ז] (סי' כ"ו) מה שכתב בזה]. אמנם על שאלה זו עמד הרה"ג ר' יצחק חי בוכבזה זצ"ל בשו"ת בית הלחמי (סימן ד'), והביא שכבר נשאל בזה הרב החסיד מהר"י בן סאמון בספר עדות ביהוסף (ח"ב סימן ט"ו) וכתב שני טעמים: טעם א', משום מעשה שהיה במלך טרכינוס המובא בירושלמי דסוכה פרק החליל, שילדה אשתו בליל ט"ב ומת בחנוכה והלכו וסיפרו לשון הרע למלך וכו' והרג אנשים ונשים וטף וכו', ולכן השמיט רבנו הקדוש דיני חנוכה שלא להרבות כל כך פרסום אצל האומות והניח הדבר בעל פה וכו'. והרב המחבר שם דחה זה בטוב טעם ודעת, דבשלמא ההדלקה עצמה שהיא אות שמחה וששון ליהודים אם תהיה אז רעה לגוים המושלים בהם וכל שכן למלכות יש חשש סכנה שיאמרו הגוים שישראל שמחים במפלתם [וכמו שקרה בעוה"ר בחג שמחת תורה האחרון בשנת התשנ"ו באי"גרבא]. אבל כתיבת דיני חנוכה ונרותיה ועל מה אדניהם הטבעו מה איכפת להם לאומות אם ישראל קבעו ימי שמחה לזכר הצלתם וכו', ועוד כי החורבן היה ע"י מלכות רומי, ואילו מלכות יון וגורוניה עברו ובטלו מן העולם, וא"כ אין לדבר סוף, וגם בחג הפסח שהוא נגד פרעה הרשע יש לחוש לסכנה מרחפת כמו שהיה בימי האינקוויזיציה וכו'. ולכן הסכים לטעמו השני של הגאון מהר"י בן סאמון ז"ל, והוא שדיני חנוכה ונרותיה כבר כתובים היו במגילת תענית לפני רבנו הקדוש, וכל הברייתות שהובאו בפרק במה מדליקין בדיני חנוכה ונרותיה לקוחים ממגילת תענית פרק ט', והביא דברי רש"י בתענית (דף ט"ו ע"ב) שמגילת תענית נכתבה בימי חכמים וכו' והיינו דקתני מתני' כל "הכתוב" במגילת תענית כאילו הוא מקרא. ע"כ. וקילסו הרב המחבר זצ"ל לטעם זה, וכתב שכן הסכים מרן החיד"א בספרו דברים אחדים (דרוש ל"ב) ¹³.

¹³. ועל פי דברי רש"י דתענית הנ"ל ליישב הרב בית הלחמי הנ"ל לשון זוהר (פרשת שמני דף ל"ו ע"א) דכתיב אם יום תעזבני יומיים אעזבך, שהוא כתוב במגילת חסידים והובא בירושלמי פרק ט' דברכות, ודלא כהגהת ניצוצי אורות שם (ועיין בניצוצי זהר שם דהכי איתא בספר בן סירה. ושפיר נופל על זה לשון דכתיב. עיין תוס' עירובין דף ס"ח ע"א, וב"ק דף צ"ב ע"ב). שוב הודיעני ר' שמואל אשכנזי נ"י במכתב, שאממר זה ליתא בס' בן סירה כלל לא בנוסח העברי ולא בנוסח היוני והסורי, רק בשנת תקנ"ח נדפס בברעסלויא ס' בן סירה בתרגומו

מוקדי מכירת ספרי מכון אורח צדיקים ברחבי הארץ:

מוקד מרכזי מושב ברכיה מוסדות "חכמת רחמים" 08-6727523 / 9105* שלושה 6

חול אביב
בתאום עם המוקד בבריה

כאר שבוע
בתאום עם המוקד בבריה

קריית נתן
מחשבה סהרה 08-4122763

ירושלים
הספריה הספרדית רח' הרב יצחק חיד
052-767-9513

מנצח
רחוב זלמן שור 052-3537642

מי בוק
ישיבת "כסא רחמים" רח' עזריאל 26

אשקלון
חזות חוריה 08-6750841

חיבת
הרב משה כהן
054-844-4466

תל אביב
רחוב הרטום 054-8803203

ידיים וכיו"ב, אע"פ שהן מצוות דרבנן, יש להם עיקר מן התורה (דדמאי הוא ספק טבל, ועירובין אטו רה"ר דאורייתא כמ"ש הרמב"ם בפ"א מהלכות עירובין, ונטילת ידיים תיקנו משום סרך תרומה), ומגילה נמי מצאו לה סמך מדכתיב "וזכרם לא יסוף מזרעם", ועוד שדברי קבלה כדברי תורה דמו, אבל חנוכה אין לה עיקר מן התורה, ולכן לא קבע לה רבי מסכת בפני עצמה. וכ"כ הרב תורה תמימה (אסתר ט' אות מ"ו) על דברי הירושלמי הנ"ל, כי לא מצינו זולת מסכת מגילה שתהיה מיוחדת למצוה שלא בא עיקרה בתורה שבכתב, אך למען יוסיף ענינה

להשתרש בלב ישראל ולא יסוף זכרה קבעו לה מסכת מיוחדת על שמה. ע"ש. וניחא הכל. וע"ע בשו"ת שואל ונשאל ח"ד (א"ח סי' ל"ז).
שוב ראיתי לאחר שנים, שכבר העיר בשאלתנו הגאון בעל חוות יאיר בס' יאיר נתיב כ"י דף ע' (הובאו ציונים ממנו בס' מדי חדש בחדשו ח"ג סוף עמוד 151) וז"ל: צריך טעם על רבי בסדר משנה שלא זכר פרטי דיני ציצית ותפלין ונטילת ידיים ונר חנוכה ולא זכר כלל, משא"כ מגלה ועירובין. ע"כ. רק מה שכתב נטילת ידיים תמוה, כי מסכת ידיים כולה עוסקת בדין נט"י. וצ"ע.

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

שיעור מאת הגאון הרב חננאל כהן שליט"א

ראש מוסדות "חכמת רחמים" וראש ישיבת "לבנימין אמר"

(שיעור זה נמסר בעיר יבנה בבית הכנסת "תפלה למשה" רחוב אבוחצירא 6, בשיעור המתקיים שם מידי יום שלישי בערב בשעה 20:00 על ידי מוה"ר נר"ו)

השיעור נערך ע"י הרה"ג רבי יוסף חיים נחום הלוי שליט"א

הלכות אמירת "על הנסים"

נושאי השיעור

הנסים של ה' עימנו | דין השוכח "על הנסים" | עדיפות אמירת על הנסים מעניית קדושה | טעה בספרי ראש חודש וחנוכה | נוסח על הנסים בתפלה ובברכת המזון | גרסת "חננו מאתך" בחונן הדעת | הנוסח "ולא גורלנו" בעלינו לשבח | מהו "חשמונאי"? | ניקוד "הרשעה" | הוספת "הלל גמור" בעל הנסים.

נסים ונפלאות

בחג החנוכה, קבעו רבותינו לדורות להודות להלל לשבח ולפאר, על הנסים והנפלאות שעשה עימנו הקב"ה. הראשונים נחלקו אם הסעודות שמרבים בחנוכה אלו סעודות מצוה או לא. **מהר"ם מרוטנבורג והמרדכי** פסקו שהסעודות האלו רשות (הוב"ד בטור ובב"י סי' תר"ע) וכן פסק מרן (ס"ב), אבל יש כמה ראשונים שאמרו שהן סעודות מצוה (עיין ב"ח שם), ואף חובה (הראב"ה סוף הלכות חנוכה, הוב"ד בב"ח). ומכל מקום, **לכל הדעות בימים האלה צריכים להודות לקדוש ברוך הוא על הנסים והנפלאות שעשה עמנו.**

אנחנו אומרים בתפלה "על הנסים" מלשון רבים, נס הנצחון - "מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים", והנס השני שטיהרו את בית המקדש ומצאו את פך השמן שבנס הספיק לשמונה ימים. גם בפורים אנחנו אומרים "על הנסים", הנס הראשון והידוע, שהמן רצה להשמיד להרוג ולאבד את כל עם ישראל והגזירה נהפכה עליו, אבל מלבד זה היו עוד הרבה נסים נלווים. הם הורשו על ידי אחשורוש להכות באויביהם ולהרוג בשונאיהם, זה כבר נס גמור היפך דרך הטבע. לכן אנחנו אומרים: "ועשית עמם נסים ונפלאות ונודה לשמן הגדול סלה" - בלשון רבים, ולא "נס ופלא".

הזכרת "על הנסים"

חז"ל תיקנו לנו לומר על הנסים בתפלה ובברכת המזון. אם אדם שכח לומר על הנסים ועוד לא חתם "ברוך אתה ה'", חוזר לומר על הנסים. אבל לא יאמר מיד על הנסים, שלא ישמע: "ברוך אתה

כשעדיין לא התחיל בברכת מודים. אבל בעל הנסים לא צריך לחזור אם שכח, ולכן לא יאמר אותה בין מודים לשים שלום, אלא אם ירצה יאמר לפני יהיו לרצון האחרון.

על הנסים או קדושה

אדם שהגיע לתפלת שמונה עשרה, והנה הוא רואה שהציבור כבר באמצע תפלת לחש ואם יתחיל כעת לא יספיק לסיים ולומר איתם קדושה, מה יעשה? ימתין לחזרת הש"ץ, יתפלל בקצב של הש"ץ ויענה עימו קדושה (ש"ע או"ח סי' ק"ט ס"ב). גם מרוויח קדושה וגם מרוויח תפלה במנין, כך כתב הגאון חתם סופר בתשובותיו (ח"ח סי' ד'). אבל אם אדם לא עשה ככה, הגיע לתפלת שמונה עשרה, הציבור היו כבר באמצע תפלת לחש, אבל הוא חשב שיספיק להתחיל ולגמור לפני שיגיעו לקדושה והתחיל. הוא ניסה להזדרז, אבל השליח ציבור היה יותר זריז ממנו, התחיל את החזרה והוא עדיין לא סיים שמונה עשרה, נמצא בברכת "מודים". הוא אמר בדעתו שאם יאמר על הנסים לא יספיק להגיע ל"יהיו לרצון" לפני שיגידו קדושה ואז הוא יפסיד, האם מותר לו לדלג לתחילה על "על הנסים" כדי להספיק לענות לקדושה?

הרב **בן איש חי** זיע"א כתב (פרשת תרומה אות ג'), שעל פי הזהרה הקדוש קדושה היא מדאורייתא, ולכן צריך לדלג על תפלת על הנסים שהיא מדברי סופרים כדי להספיק לומר קדושה עם החזן. לעומתו מרן רבנו **עובדיה יוסף** זצ"ל (יביע אומר ח"ב או"ח סי' ל"ד, וחזון עובדיה חנוכה עמוד קצד),

על הנסים ועל הפורקן ועל הגבורות... לכן יחזור מתחילת הברכה, ויאמר על הנסים במקום הראוי. אבל אם אמר ברוך אתה ה', יסיים את התפלה ולא צריך לחזור. אם בכל זאת רוצה להזכיר, לפני "יהיו לרצון" האחרון יכול לומר: "מודים אנחנו לך על הנסים ועל הפורקן" וכו'.

אותו הדין גם בברכת המזון. אם סיים ברכת "נודה לך" ונזכר שלא אמר ועל הנסים, אם עדיין לא אמר שם ה' אלא רק "ברוך אתה", יחזור לתחילת הברכה ויאמר ועל הנסים במקומה. אבל אם אמר שם ה' לא יחזור, ואם רוצה יכול להזכיר ב"הרחמן", יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתתיהו" וכו'.

רק לפני "יהיו לרצון" האחרון

אמנם הרב **בית חדש** כתב שבברכת המזון אם שכח על הנסים צריך לחזור ולברך, כיון שלדעתו סעודה בימי החנוכה היא חובה כאמור, על כל פנים להלכה מרן פסק שלא חוזר (סי' תרפ"ב ס"א). ולא רק שלא חוזר, אלא גם אם סיים את הברכה לא אומר על הנסים שם. בתפלות שחרית ומנחה של ראש חודש אם אדם לא אמר "יעלה ויבוא" ונזכר לאחר שחתם "המחזיר שכינתו לציון", אם לא התחיל ברכת "מודים" יזכיר שם יעלה ויבוא (ש"ע או"ח סי' תכ"ב ס"א). לעומת זאת בעל הנסים אין הדין כך, למה? כיון שהדין הזה קיים רק בדבר שאם לא אמרו **חייב לחזור** כמו יעלה ויבוא, הרי אם לא אמר יעלה ויבוא ונזכר **אחר שהתחיל ברכת מודים** חוזר לברכת רצה, לכן נותנים לו פתרון שיוזכר יעלה ויבוא בין הברכות

פסק שלא ידלג על הנסים. למה? הוא הביא שם הרבה ראשונים שסוברים על פי הפשט שקדושה היא מדרבנן, ולא כדברי הזוהר הקדוש. מלבד זאת, אין מעבירין על המצוות, הגיעה מצות על הנסים, אי אפשר למנוע אותה בגלל מצות קדושה שעתידיה לבוא ועדיין לא באה לעולם.

תקנת קדושה

יש עוד טעם למה לא ידלג על תפלת על הנסים, כיון שלעניית קדושה יש תקנה. מה היא? כאשר אדם שומע קדושה מפי שליח ציבור ואינו יכול לענות, הוא צריך לשתוק, לשמוע את הקדושה ולצאת ידי חובה (ש"ע או"ח סי' ק"ד ס"ז). אמנם אם החזן לא יודע את ההלכה ולא מכוון להוציא, או שהוא עצמו חושש שיתבלבל אחר כך בתפלתו, לא ישתוק וישמע אלא ימשיך. אבל מעיקר הדין כך היה צריך לעשות. לכן להלכה יאמר על הנסים כרגיל, ואם לא הספיק להגיע ליהיו לרצון, יעצור וישמע את השליח ציבור אומר קדושה.

החליף ספרים

את הכלל שאין מעבירים על המצוות, אנחנו מוצאים עוד פעם בימי חנוכה. כאשר ראש חודש טבת חל ביום חול, מוציאים שני ספרים, שלושה עולים בספר הראשון בפרשת ראש חודש, והרביעי קורא בספר שני בפסוקים של קרבנות הנשיאים כמו שקוראים בשאר ימי חנוכה. תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, וראש חודש תדיר יותר מחנוכה. אם טעה העולה הראשון וברך והתחיל לקרוא בשל חנוכה, הסכמת הפוסקים שלא כמו הרמ"א (סי' תרפ"ד ס"ג), אלא צריך להמשיך לקרוא בשל חנוכה כיון שאין מעבירין על המצוות. וכיון שהתחיל כבר בחנוכה, יסיים קריאת חנוכה לעולה הראשון, ושאר העולים יעלו בפרשת ראש חודש.

"על" ו"ועל"

צריך לשים לב לתפלה שאדם יתפלל כמונה מרגליות, שהכל יהיה ברור. יש כמה דקדוקים בנוסח תפלת על הנסים, ואנחנו צריכים לדעת אותם, שכל התפלה שלנו תהיה ברורה, כל מילה שוה הון תועפות.

יש דיון איך גורסים, "על הנסים", או "ועל הנסים". בברכת המזון כולם סוברים שצריך לומר "ועל הנסים". הרי אומרים לפני כן: "על שהוצאתנו מארץ מצרים ופדייתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלימדנו, ועל חוקי רצונך שהודעתנו" וכו'. ואז מוסיפים "ועל הנסים ועל הפורקן ועל הגבורות", אלו עוד דברים שאנחנו מודים עליהם לקדוש ברוך הוא.

אבל בנוסח שבתפלת שמונה עשרה יש מחלוקת. מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל כתב לומר גם בתפלה "ועל הנסים", כיון שזה המושג להודאות שבברכה. לעומתו, מרן ראש הישיבה רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ אומר שבתפילת שמונה עשרה אומרים "על הנסים". מה ההבדל בין ברכת המזון לתפלת שמונה עשרה? ברכת ההודאה בנויה כך: מודים אנחנו לך שאתה הוא ה' אלוקינו וכו', נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהריים, הטוב וכו'. לאחר שאמרנו "ועל" ו"על", סיימנו במילים "ערב ובוקר וצהריים", וחתמנו בסיכום "הטוב כי לא כלו רחמך וכו' כי מעולם קוינו לך". כעת אי אפשר לומר

"ועל הנסים", האות וא"ו על מה חוזרת? הרי כבר סיכמנו את השבחים הקודמים שהזכרנו, חתמנו אותם. לכן כעת שמגיעים שבחים חדשים, צריך לומר בלי האות וא"ו החיבור - "על הנסים ועל הפורקן".

מצאתי שהרבה כתבו כך. המרכזי שבהם הוא הרמב"ם בסידור התפלה שלו, ונמצא כך גם בחמשה עשר כתבי יד עתיקים של הרמב"ם. שם בברכת המזון כתוב "ועל" הנסים, ובתפלה כתוב "על" הנסים.

"חננו" או "וחננו"?

דבר דומה יש בברכת "אתה חונן". אנחנו אומרים: "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה". האם ממשיכים ואומרים "וחננו מאתך חכמה בינה ודעת", או "חננו מאתך"? ביום חול צריך לומר "חננו", כיון שבתחילה אנחנו מביאים את שבחו של ה' יתברך שהוא חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה, ומיד לאחר מכן אנחנו מבקשים שיחון אותנו חכמה בינה ודעת. אי אפשר לחבר את הבקשות לשבחים באות וא"ו החיבור, אלו שני דברים שונים, לכן אומרים "חננו".

אבל במוצאי שבת אנחנו מוסיפים אחר "ומלמד לאנוש בינה", את ההבדלה - "אתה חוננתנו". מה אומרים בסוף "אתה חוננתנו", שבח או בקשה? "כשם שהבדלתנו ה' אלוקינו מעמי הארצות וממשפחות האדמה, כך פדנו והצילנו משטן רע ופגע רע ומכל מיני גזרות קשות ורעות המתרגשות לבוא בעולם". כל הנוסח הזה הוא בקשה, אם כן מיד לאחר מכן כשאנחנו רוצים לבקש עוד בקשה, אנחנו צריכים להוסיף וא"ו החיבור, ולומר "וחננו מאתך". כך אמר מרן ראש הישיבה, והדברים ברורים כשמש. וכן הוא בסידור התפלה להרמב"ם.

ולא גורלנו ככל המונם

דבר דומה יש ב"עלינו לשבח". אנחנו אומרים "שלא שם חלקנו כהם ולא גורלנו ככל המונם". יש שגורסים "שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם". מרן ראש הישיבה אמר שאמנם אפשר להבין את זה, המילה "שלא שם" חוזרת גם על המילים "וגורלנו ככל המונם", אבל הנוכח יותר לפרש דבריו ולומר עוד פעם את המילה "ולא". "שלא שם חלקנו כהם ולא גורלנו ככל המונם". ואיפה זה נמצא? בסידור התפלה של הרמב"ם! הוא כתב: שלא שם חלקנו כהם ולא גורלנו ככל המונם. כך מצאו גם בכתיב יד מקוריים של הרמב"ם בסדר התפלה שבסוף ספר "אהבה" (עייין עוד בשו"ת בית נאמן ח"ב חאו"ח סי' ח' אות ה').

שם משפחה או שם פרטי?

"בימי מתיתיו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו". יש גורסים חשמונאי, ויש גורסים חשמונאי. מה ההבדל ביניהם? חשמונאי זהו שם המשפחה, כגון "הַחֲנִיכִי", "הַפְּלִיאִי" (במדבר כ"ו, ה'). אבל חשמונאי זהו שם פרטי כגון "זכאי", "ינאי". הרב פרי חדש (סי' תרפ"ב ס"א) כותב לומר חשמונאי, וכן הרב בן איש חי (שנה ראשונה פרשת וישב הלכות חנוכה אות כ"ה). מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל פסק (חזון עובדיה חנוכה עמ' ר) שיותר נכון לומר חשמונאי, ומי שאומר חשמונאי יש לו על מה שישמוך. לעומת זאת מרן ראש הישיבה רבנו הגדול זצ"ל הכריע לומר חשמונאי מכמה סיבות (שו"ת בית נאמן ח"ג ס' ק"ב), והוכיח מפיוטו של

רבי יהודה הלוי ע"ה - "י-ה הצל יונה מחכה", שגם הוא היה אומר חשמונאי.

"מלכות יון הרשעה"

"שעמדה מלכות יון הרשעה". יש גורסים "מלכות יון הרשעה". מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל כתב בשו"ת "יביע אומר" חלק ח' (סימן י"ח) לגרוס הרשעה, וכדברי מרן בבית יוסף (סי' תרפ"ב) בשם אורחות חיים ואחר מספר שנים כתב בספר "חזון עובדיה" הלכות חנוכה (עמו' רה-רו, ע"ש), שהאומרים הרשעה יש להם על מה שיסמכו, כיון שכתוב בתפלת שמונה עשרה: "ומלכות הרשעה מהרה תעקר ותשבר". וכן אומרים בתפלת הימים הנוראים: "והרשעה כולה בעשן תכלה".

אמנם אם נדייק, החילוק ביניהם גדול, אי אפשר לגרוס מלכות יון הרשעה. "הרשעה" זהו שם דבר, "והרשעה כולה בעשן תכלה", הדבר ששמו "רשעה" - הרשע - כולו יכלה בעשן. כמו כן, "ומלכות הרשעה מהרה תעקר", מלכות הרשע - היכן שתהיה, לא מלכות של ארץ מסוימת - מהרה תעקר. אבל אי אפשר לומר "מלכות יון הרשעה", כיון שכבר המילה "יון" מבטאת את שמה של המלכות, ואיך אפשר לתת לה עוד שם? אם היה כתוב "שעמדה מלכות הרשעה על עמך ישראל", זה היה ברור, והיינו מסבירים שזו יון. אבל כאשר כתוב כבר "יון" אנחנו צריכים להסביר מה היא, מה המהות שלה, ולכן אומרים שהיא "רשעה", שהוא שם פועל. הרי אף אדם לא אומר "פלוני הרשע", אלא "פלוני הרשע" (כל זה מתבאר בדברי הב"ש שם)

הלל גמור

יש גורסים: "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו בהלל ובהודאה", ויש גורסים: "בהלל גמור ובהודאה". בתוס' ועוד מקומות נוהגים להוסיף את המילה "גמור", כיון שיש הבדל בין ראש חודש לחנוכה, בראש חודש לא גומרים את ההלל ובחנוכה גומרים, לכן הוסיפו והדגישו "הלל גמור". כך כתב גם בסידור הרמב"ם, וגם בסידור כתב ידו של הגאון הקדוש רבי יעקב אבוחצירא זיע"א, שנמצא אצל הרה"ג ר' ברוך אבוחצירא שליט"א בנו של באבא סאלי. במשפחתו צילמו את הסידור לכמה עותקים, אחד מהעותקים הגיע לידי של מרן ראש הישיבה, וראה שכתוב שם "בהלל גמור ובהודאה". גם הגאון רבי שלום משאש זצ"ל בסידור התפלה שלו "זרח השמש" כותב בהלל גמור ובהודאה.

וכן מצאתי למהר"י פלאג' בספרו "יפה ללב" ח"ה (בהשמות לחלק אורח חיים סי' תרפ"ב אות א'), וזו לשונו: והנכון אצלי וכי כבר מצאנו יד בסידור עבודה ומורה דרך ועמודי שמים וסידור חסד לאברהם, וזה שער השמים, וסידור שפת אמת, מזה ומזה שיהיה עולה מניינו לקד"ד, [כמ"ש אביו הגר"ח פלאג' בספרו מועד לכל חי (סי' ז"ך אות ס"ח) בנוסח על הנסים קכ"ד תיבות כמניין "יוחנן" שהוא תיקון] הוא דצריך לומר כסדר הזה על הנסים וכו', "בהלל גמור" וכו', עכ"ל.

לכן מתוך שנהגו בזה כמה קהילות מעדות הספרדים וכן הוא בסידור הרמב"ם, ימשיכו לומר כך, ואין לשנות.

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ר' שמואל עידן שליט"א

גליון 435

למען תספר

"ישנתי אז ינוח לי"

[**בן איש חי** ש"א פָּרַשְׁת וַיִּשְׁלַח אוֹת א':] **אֵל יִחְשֹׁב אֶדָם עַל הַשָּׁנָה שֶׁכָּל מַה שֶּׁתִּהְיֶה בְּרַבּוֹ יוֹתֵר יֵשׁ בָּהּ תוֹעֵלֶת לַגּוֹי. נִכּוֹן שָׁנָה אֲמַתִּי. הַשָּׁנָה יֵשׁ בָּהּ תוֹעֵלֶת לַגּוֹי, מִי שֶׁמִּגִּיד שָׁנָה מַעֲיָנִי [שִׁישָׁן מַעֲט]. אַחֵר כִּי יִשְׁלַם בְּכַפְלִי כְּפָלִים. הַחֶפֶץ חַיִּים הִנֵּה אוֹמֵר לְתַלְמִידֵים שְׁלוֹ: טַעֲמִית בְּיָלְדוּתִי שֶׁנִּדְתִּי שָׁנָה מַעֲיָנִי יוֹתֵר מִדְּאִי, עֲכָשׁוּ אֲנִי לֹא יָכוֹל לְלַמֵּד כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ [שָׁנָה גֵרַם לְחַלְשָׁה]. כִּכָּה אִמֵּר לָהֶם. וְהִיוּ חֲכָמִים שֶׁרָצוּ לְהַדְמוֹת לַגּוֹי מוֹיִלָנָה שֶׁהָיָה יָחִיד [וְלֹא בַּקִּדּוּשׁ, אֲלָא בְּכַמָּה דוֹרוֹת לְפָנָיו וְלִאחֲרָיו בְּעֵנֵינוּ הִנֵּה] שֶׁהָיָה יֵשׁן שְׁעָתִים בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שְׁעוֹת. הִנֵּה תַלְמִיד חָכֵם אֶחָד שֶׁרָצָה לַעֲשׂוֹת כְּמוֹהוּ, קִבֵּל לֹא אֶלֶיכֶם שְׂתוּק חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. לָמָּה? כִּי הוּא רָצָה לִישֹׁן שְׁעָתִים בְּיוֹם. אֲמַנֵּם הוּא יֵשׁן שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת, אֲבָל הַגּוֹי שֶׁלֹּו דָרַשׁ מִנוּחָה. הַשָּׁנָה הִיא תוֹעֵלֶת לַגּוֹי. **כְּתוּב בְּפָרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר** (פָּרָק ב'): הַשָּׁנָה הִיא רְפוּאָה לְאֶדָם וְחַיִּים לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב ג', י"ג) **"וַיִּשְׁנֵנִי אֲזַי יָנוּחַ לִּי"**. אֲבָל עַד גְּבוּל מִסֵּם, אִם אֶדָם יֵשׁן יוֹתֵר מִדְּאִי, לֹא יָרִיחַ שׁוֹם דְּבָר. אֲדַרְבָּא, זֶה יִזְיק לוֹ. **שֶׁהָיָה הַסִּימָנוֹת כָּל הַרְפָּאִים הַמְּבַרְקִים שֶׁאֵל יֵשׁן אֶדָם בְּיָלְדוּתוֹ פְּחוֹת מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת וְלֹא יוֹתֵר עַל שְׁמוֹנֶה שְׁעוֹת. נִמְצָא דְבָר זֶה מִסֵּם אֶצֶל כָּל הַרְפָּאִים, דְּשָׁנָה יוֹתֵר מִשְׁמוֹנֶה שְׁעוֹת תִּזְיק לַגּוֹי, וְהִישָׁן שֵׁשׁ שְׁעוֹת יֵצֵא דִּי חוֹבְתָא בְּבְרִיאוֹת גּוֹפִי. לָכֵן, אֶדָם מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְּחִלָּה גֵּם כֹּן לְהַשְׁתַּדֵּל בְּבְרִיאוֹת נִפְשׁוֹ הַקְדוּשָׁה. - לֹא צָרִיךְ לְשׁוֹמֵר רַק עַל בְּרִיאוֹת הַגּוֹי, שֶׁהָיָה כְּמוֹ "חִיָּה נִהְדָּרֵת", אֲלָא שִׁילְמִד, שֶׁיִּמְצָא חֲדוּשִׁים בְּתוֹרָה, שֶׁיִּמְצָא מִתִּיקוֹת בְּתוֹרָה - לֹא יֵשׁן יוֹתֵר מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת, אַחֲרֵי שֶׁיִּצְאָה דִּי חוֹבְתָא בְּרִיאוֹת גּוֹפִי בְּכָךְ. הַאֲמַת שֶׁלֹא כָלִם יוֹצֵאִים דִּי חוֹבְתָם בָּזָה, יֵשׁ בָּאֵלָה שֶׁהֵם צְרִיכִים לִישֹׁן יוֹתֵר, אֲבָל הֵבִי אִישׁ חִי מְדַבֵּר עַל אֶדָם רָגִיל. הִנֵּה חָכֵם אֶחָד, **שְׁמוֹ הָרֵב יִחְזָקָל אֲבַרְמָסְקִי**, זֶה חָכֵם גְּדוֹל****

שֶׁהָיָה פֶּעַם בְּסִיבִיר, וְהוּא כָּתַב חֲבִיר עֶשְׂרֵה כְּרָכִים עַל הַתּוֹסֶפֶת בְּשֵׁם "חֲזוֹן יִחְזָקָל". וְכִדּוֹ אִמֵּר לוֹ: אֲנִי רוֹצֶה לְהִיטֵב כְּמוֹךְ. אִמֵּר לוֹ: אֲתָה רוֹצֶה לְהִיטֵב יִחְזָקָל אֲבַרְמָסְקִי? תִּישֹׁן תִּשְׁעֵי שְׁעוֹת! הוּא הִתְפַּלֵּא: לִישֹׁן תִּשְׁעֵי שְׁעוֹת וְלִהְיוֹת רַבִּי יִחְזָקָל אֲבַרְמָסְקִי? אִמֵּר לוֹ: אֲנִי שֹׁן תִּשְׁעֵי שְׁעוֹת, כִּי הַגּוֹי שֶׁלִּי חָלַשׁ מִהַמְכּוֹת, מִבֵּית הַכֶּלָּא בְּסִיבִיר וְכו', אֲבָל חוּץ מִהַתְשֵׁעַ שְׁעוֹת הָאֵלָה, אֲנִי לֹא מֵאֲדָה שְׁנִיָּה. זֶה מַה שֶּׁחֲשׂוֹב לְאֶדָם. הֵבִי אִישׁ חִי מְדַבֵּר עַל אֶדָם רָגִיל שֶׁפָּדָא לוֹ לִישֹׁן שֵׁשׁ שְׁעוֹת. כָּלִם יוֹדְעִים אֵת זֶה. **וְשֶׁאֵר שְׁעוֹת הַלַּיְלָה יַעֲסֹק בָּהֶם בְּבְרִיאוֹת נִפְשׁוֹ עַל דִּי עֲסֹק בְּתוֹרָה** (וְכו').

עַל רַבִּי יִחְזָקָל אֲבַרְמָסְקִי, גְּזָרֵי הָאֲדוּרִים בְּרוּסְיָה שֶׁהָיָה בְּסִיבִיר כְּמוֹ שָׁנִים [כִּי הָרוּסִים אָסְרוּ לְלַמֵּד וְלִהְיוֹת תּוֹרָה]. וְשֵׁם יֵשׁ שֵׁם קָרָאִים שֶׁל שְׁלוֹשִׁים מַעֲלּוֹת מִתַּחַת לְאֶפֶס כָּל הַשָּׁנָה! וְשֵׁם אֶפֶסוֹ יָמִים שִׁשִּׁי בָּהֶם אֲרַבְעִים וְחֲמִשִּׁים מַעֲלּוֹת, וְלֹא תִּנְנוּ לוֹ אֶפֶסוֹ סוּדֵר כְּמוֹ בֵּן אֶדָם. אֲזַי בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁבָּא לְשֵׁם אִמֵּר: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּתוּב בְּגִמְרָא (ב"מ דף ק"ז ע"ב) **"הַכֵּל בִּידֵי שְׁמַיִם חוּץ מִצְנִים פְּחִים"** - הַהִתְקַרְרוֹת זֹאת שְׁמִיתוֹ שֶׁל הָאֶדָם. (אִמֵּר לוֹ: לָמָּה לֹא הִתְלַבֵּשְׁתָּ טוֹב? אִם הִתְלַבֵּשְׁתָּ טוֹב לֹא הִיִּיתָ מִתְקַדֵּר). שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלִי כ"ב, ב'): **"צִנִּים פְּחִים בְּדָרְךָ עָקֵשׁ שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מִקֵּהם"**. (צִנִּים לִשׁוֹן צָנָה). אֲבָל אֲתָה יוֹדֵעַ שֶׁכָּאֵן בְּסִיבִיר לֹא נִוְתְּנִים לִי הַתְּפִסּוֹת, אֲזַי עֲכָשׁוּ הַהֲצַטְנוֹת עֲלֶיךָ, לֹא עָלִי... וְכו'. הִנֵּה, הוּא הָיָה שֵׁם בְּעֶרְךָ שָׁנָה אַחַת, וְאַף פֶּעַם לֹא הֲצַטְנוֹ! הוּא הָיָה צָרִיךְ לְהִיטֵב שֵׁם כְּמוֹ שָׁנִים, אֲבָל הִשְׁתַּדֵּלוּ עֲלָיו וְעָשׂוּ הַכֵּל וְהוּא הִשְׁתַּחֲרַת תּוֹךְ שָׁנָה. אַחֲרֵי שֶׁהִשְׁתַּחֲרַת קִבֵּל הַצַּטְנוֹת... לָמָּה? כִּי עֲכָשׁוּ עֲלֶיךָ הַחֲשָׁבוֹן, עֲלֶיךָ לְהִתְלַבֵּשׁ טוֹב. אִם פֶּעַם אַחַת לֹא הִתְלַבֵּשְׁתָּ טוֹב, אוֹ שִׁצְאָתָה מִקֶּדֶר, הִיִּיתָ יֵשׁן וְיִצְאָתָה חִיוָּנָה, וְהַמַּעֲלּוֹת מִחוּץ לְבֵית אַחַת מִתַּחַת לְאֶפֶס. (גְּלִיּוֹן 385 אוֹת א' וְהִלָּא וּבִהֲעֵרָה).

הלכה נאמנה

הלכות חנכה

הטור. מִרְן כּוֹתֵב שֶׁאֶפְשָׁר לְבַטֵּל מִנְהַגֵּם, וְחֲכָם צָבִי אִמֵּר: אֲדַרְבָּא, מִצְוָה לְבַטֵּל מִנְהַגֵּם, אֲבָל יֵשׁ מִנְהַג שֶׁלֹא עוֹשִׂים מִלְּאָכָה רַק בְּיוֹם רֵאשׁוֹן וּבְיוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חֲנֻכָּה, וְאִמֵּר הֵבִי אִישׁ חִי (הַלְכוֹת חֲנֻכָּה הַלָּכָה כ"ו) שִׁישׁ נוֹהֲגִים בָּכָה, וְהָ בְּסִדֵּר, זֶה רַק פֶּעַמִּים בְּכָל חַג הַחֲנֻכָּה, אֲבָל מִן הַדָּגִים זֶה לֹא חֲתִיבִים. וְאֶפֶסוֹ בְּחֻצֵּי שְׁעָה שֶׁהַנִּירוֹת דּוֹלְקוֹת, כְּתִב מִרְן הָרֵב עוֹבְדֵי זָ"ל (חזו"ע חֲנֻכָּה ע"י י"ב) שֶׁאֶפְשָׁה וּבִשְׁוֹל וְצָרִיךְ אֶכֶל נִפְשׁ מִתֵּר לָהֶם לַעֲשׂוֹת. לֹא נַעֲשֶׂה אֵת חֲנֻכָּה חֲמוּר יוֹתֵר מִיּוֹם טוֹב שֶׁמִּתֵּר בְּאֶכֶל נִפְשׁ.

הַרְמַב"ם פּוֹתֵב (פ"ד מִהַלְכוֹת חֲנֻכָּה ה"ב) **שֶׁמִּצְוַת חֲנֻכָּה תְּכִיבָה עַד מָאֵד, וְאֵדָם צָרִיךְ לְהַזְהִיר בָּהּ, כְּדִי לְהוֹדִיעַ הַנֶּסֶם וְלְהוֹסִיף בְּשִׁבְחָה אֶל-וְהוֹדִיעַ לוֹ עַל הַנֶּסֶם שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ. וְאֶפֶסוֹ מִי שֶׁאֵין לוֹ מַה יֵּאֲכַל רַק מִן הַצִּדָּקָה, שׂוֹאֵל אוֹ מוֹכֵר כְּסוּתוֹ וְלוֹקֵחַ שְׁמֵן וְנִירוֹת וּמִדְּלִיק. (חֲפִשׁוֹ מִקּוֹר לְהַרְמַב"ם שֶׁהֵשִׁיב צָרִיךְ לְמַכּוֹר כְּסוּתוֹ לְנֵר חֲנֻכָּה, וְלֹא מִצְוָה מִקּוֹר בְּרִיר. אִמֵּר שֶׁאֵה זֶל וְחֲמֵר מִדִּין זֶה וּמִדִּין זֶה, אֲבָל אוֹתוֹ הִדִּין שֶׁאֲתָה לּוֹמֵד מִמֶּנּוּ. הַרְמַב"ם לֹא כָּתַב אוֹתוֹ! אִם כֵּן אִיךְ אֲתָה לּוֹמֵר? אֲזַי כְּפָרָה שֶׁהִיָּתָה כְּפָלָה בְּגֵדִים בְּסִפְרָה, אוֹ שֶׁכָּכָה כְּתִבּוּ הַגְּאוֹנִים וְהַדְּבָר הִנֵּה נִגְלַם מֵאֲמֵנָה. כִּי אִם זֶה סִבְרָא שֶׁל הַרְמַב"ם, הוּא הִנֵּה כּוֹתֵב **"יִצְאָה לִי שְׁמוֹכִיר אוֹ מִשְׁאֵל כְּסוּתוֹ וּמִדְּלִיק נִירוֹת חֲנֻכָּה"**. (בֵּית נֶאֱמַר גְּלִיּוֹן 438 אוֹתוֹת ה' - ז')**

ידע חדע

כְּתוּב: **"וַיִּקְרָא יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ, וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ ה' בְּמִקּוֹם הַזֶּה וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי"** (בְּרֵאשִׁית כ"ח, ט"ז). יֵשׁ שְׁאֵלָה בְּשׁו"ת בָּאֵר עֶשֶׂק (ס' צ"ח), וְהוּא כָּתַב לְשׂוֹאֵל: **"דְּבָרֵי כַת"** [כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ] אַחֵי וְרֵאשִׁי, **הִיוּ אֲצִלִּי כְּסִיפָה דְּיוֹקָא, וְיִישָׁה דְּעַמִּי נְדִיב"**. מַה הוּא אוֹמֵר? אִף אֶחָד לֹא הִבִּין אוֹתוֹ. בָּא חָכֵם מְרוֹקָאִי לְפָנָי מֵאָה שָׁנָה (זֹאת אוֹמֵרֵת מֵאֵתִים שָׁנָה אַחֲרֵי בָּאֵר עֶשֶׂק) וְאִמֵּר: הַפְּרוּשׁ הוּא כָכָה, הַסּוֹף שֶׁל **"וַיִּקְרָא"** זֶה צֶדֶק, וְיִישָׁה [הַהִתְחַלָּה] שֶׁל **"עַמִּי נְדִיב"** זֶה עִי"ן - צָרִיךְ עִי"ן [וְהוּא אוֹמֵר לְשׂוֹאֵל שֶׁדְּבָרָיו צְרִיכִים עִי"ן, כְּלוֹמֵר יֵשׁ קָשְׁיָא בָּהֶם]. חֲזַק וּבְרָנָה... אֵין לָנוּ צֶדֶק אַחֲרֵת בְּתַנ"ךְ רַק שֶׁל **"וַיִּקְרָא יַעֲקֹב"**, וְאֵין לָנוּ עִי"ן אַחֲרֵת בְּתַנ"ךְ רַק שֶׁל **"עַמִּי נְדִיב"**? בָּא הַעוֹרֵךְ שֶׁל הַסִּפֵּר הַזֶּה (סִפֵּר מִנְחַת הָעֶמֶר בְּקִינְטֵרס פֶּרָפְרָאוֹת לְחֻכְמָה דף ט"ט ע"א) וְכָתַב: אִמֵּר הַמַּגִּיד, לֹא זֶה הַכְּנָה שֶׁלֹא אֶלָּא בְּפִסּוּק **"וַיִּקְרָא יַעֲקֹב"** הַפִּסּוּק מְסִים - **"וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי"**. **"וְעַמִּי נְדִיב"** מִתְחִיל: **"לֹא יָדַעְתִּי נִפְשִׁי שְׁמִתָּנִי"** (שִׁיר הַשִּׁירִים ו', י"ב). אֲזַי יֵשׁ כָּאֵן לֹא יָדַעְתִּי, וְכָאֵן לֹא יָדַעְתִּי, זֶה הַכְּנָה שֶׁלֹא [שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֵין יוֹדֵעַ כְּנֻגַת הַשְׂוֹאֵל]. וְנִמְצָאֵת שֶׁהוּא כּוֹן לְדַעַת הַגְּאוֹן בְּעַל מִנְחַת יֵאִיר (ס' ר"ט). בְּעַל מִנְחַת יֵאִיר הִנֵּה קָרוֹב לְדוֹר שֶׁל בָּאֵר עֶשֶׂק, וְהוּא דָּרַךְ אַגַּב אִמֵּר, מִצְאֵתִי בְּשׁו"ת בָּאֵר עֶשֶׂק שֶׁאִמֵּר כָכָה וְכָכָה, וְכִנְיָנוּ פֹה לֹא יָדַעְתִּי וְפֹה לֹא יָדַעְתִּי. דְּבָר אֲמַתִּי לֹא צָרִיךְ לְהוֹכִיחַ שֶׁהוּא אֲמַתִּי, אֲתָה מְרַגֵּשׁ שְׂוֹאֵת אֲמַתִּי! (בֵּית נֶאֱמַר גְּלִיּוֹן 437 אוֹת ו').

מוסדות "חכמת רחמים" מאירים לכם את החג

מגזין חנוכה מהודר בדרך אליכם

פעילויות לילדים
ולכל המשפחה

פרסים והגרלות
שוות במיוחד

מתכונים

סדר חנוכה
מפואר

אוספים זכויות אוספים זכויות!
חווייה משפחתית לחנוכה לאורם של רבותינו

רוצים לקבל את המגזין במתנה לבית?

והמגזין בדרך אליכם <<<
מתן לשלוח עד 3.12 | י"ג כסלו
הזדמנות!

או חייט לקו חכמת
רחמים 03-5090500
בשלוחה 3

שלחו כתובת מלאה
שם וטלפון למייל:
h035090500@gmail.com

חג חנוכה שמח
מוסדות "חכמת רחמים" ברכיה

